

Trumpa naujos studijų krepšelio metodikos kritika pagal LAMPSS

Siūloma studijų krepšelio metodika turės gana greitai pasireiškiantį poveikį – mažesnės AM, ypač turinčios labiau išplėtotą, tuo pačiu ir brangesnę infrastuktūrą, toliau degraduos ir neabejotinai bankrutuos. Tuo pačiu automatiškai bus sumažintas aukštųjų mokyklų skaičius, o politinė atsakomybė bus kaip ir nuimta nuo Seimo ir Vyriausybės politikų pečių – „jos pačios subankrutavo“. Taigi, toks „universitetų konsolidavimo“ kelias gali būti patrauklus didelei daliai politikų. Tai labai trumparegiška politika.

LAMPSS nuomone ši metodika turės labai reikšmingų neigiamų pasekmių:

1. Bankrutavusių įstaigų darbuotojai atsidurs gatvėje ir dėl mažėjančio studentų skaičiaus turės menką galimybę įsidarbinti pagal esamą profesiją. Valstybinė programa numatanti išeitines išmokas, pagalbą persikvalifikuojant ir įsidarbinant yra tik miglotų pažadų lygyje. Tikėtina, kad dauguma bankrutavusių įstaigų darbuotojų mokslui ir švietimui bus prarasti.
2. Veikianti aukštoji mokykla, be to kad yra švietimo įstaiga, yra kultūros bendrąja prasme puoselėjimo centras. Per visą nepriklausomybės laikotarpį nepastebėta, kad kurioje nors aukštojoje mokykloje susiformavusi stipri mokslo mokykla – mokslo grupė būtų buvusi sėkmingai perkelta į kitą aukštąją mokyklą. Todėl visos mokslo mokyklos, tam tikros specifinės kultūros puoselėjimo židiniai, esantys bankrutuosiančiose mokyklose, bus neabejotinai prarasti. Lietuvos mokslo potencialas patirs nuostolius.
3. Lietuvos universitetai ir kolegijos valdo nemažą turtą. Dalis jo yra kultūros paveldo objektai ir AM jais labai sunku komerciškai naudingai atsikratyti. Todėl kaip tik tos AM, kurios turi išplėtotą, tuo pačiu brangią išlaikyti, infrastruktūrą bankrutuos pirmosios. Bankrutuos, nes ekonomiškai stipresnės AM nenorės tokių „išlaidžių“ mokyklų prisijungti. Pagaliau, net tie universitetai, kurie nebankrutuos, pirmoje eilėje stengsis atsikratyti tokio turto. Šis procesas gali turėti neigiamų pasekmių tiek studijų tiek mokslinių tyrimų kokybei. Dalis šios infrastruktūros ne aukštojo mokslo sistemoje tiesiog negalės funkcionuoti ir paprasčiausiai sunyks.
4. Dalis regioninių AM vaidina svarbų vaidmenį valstybės regioninėje politikoje. Jos, kaip taisyklė turinčios nedaug studentų, pirmosios eilėje bankrutuoti. Didelė tikimybė, kad bankrutuos, o ne bus prijungtos, reorganizuotos iš universiteto į kolegiją. Regionai neteks kultūros centrų, investicijų ir verslo regione katalizatorių.
5. Nauja metodika nepanaikina ir neamortizuoja pagrindinio studijų krepšelio trūkumo – esamos demografinės ir socialinės sąlygose konkurencija tarp AM pasireiškia ne per studijų kokybės gerinimą, o kaip tik atvirščiai – stengiantis kuo labiau sumažinti realią studijų savikainą kokybės sąskaita. Kokybė akivaizdžiai gerėja tik AM marketingo srityje. Šį spaudimą patiria ir pačios stipriausios AM, net tokie kaip Vilniaus universitetas. Šio proceso išdava – visos Lietuvos aukštojo mokslo sistemos nususinimas.